

7.6. Оперативне планування в сільськогосподарських підприємствах

Сільськогосподарському виробництву властиві: сезонність робіт; територіальна розосередженість їх; одночасне використання машин і знарядь на різних культурах; обмеженість виконання робіт агротехнічними строками.

Тому, своєчасне проведення робіт потребує складання оперативних планів на короткі періоди, в яких детально визначається організація проведення окремих трудових процесів.

До оперативних планів в сільськогосподарських підприємствах належать робочі плани на періоди сільськогосподарських робіт, а також плани-наряди.

Робочі плани у рослинництві складають на п'ять основних періодів року: період весняних робіт (підготовка ґрунту, внесення добрив та сівба); період догляду за посівами; період збирання врожаю ранніх культур та догляд за посівами пізніх культур; період осінніх робіт (збирання пізніх культур та їх реалізація, посів озимих); період зимових робіт (ремонт сільськогосподарської техніки, снігозатримування, вивезення добрив, підготовка насіння тощо). Вихідними даними для розробки таких планів є технологічні карти з уточненими агротехнічними строками й вимогами щодо виконання трудових процесів. Проте, на відміну від технологічних карт, в робочому плані встановлюють кількість робочих днів за які потрібно виконати відповідний комплекс робіт та календарні періоди їх виконання, вказують склад агрегатів, визначають щоденну потребу в тракторах, сільськогосподарських машинах, транспортних засобах і робочій силі. При нестачі власних засобів і робочої сили планують залучення додаткової техніки і робітників зі сторони.

Робочі плани дають змогу своєчасно зосередити засоби механізації та людей на виконанні певних робіт. Організація робочих процесів здійснюється на основі заздалегідь передбачених точних розрахунків, що забезпечує своєчасне їх виконання за такими показниками: види робіт із зазначенням обсягу та якості їх виконання; календарні строки кожної роботи й кількість робочих днів; місце проведення роботи (номер поля сівозміни, ділянки, назва культури тощо); склад агрегатів; кількість людей для обслуговування агрегатів; змінні норми виробітку; щоденна потреба у тракторах, машинах та знаряддях, транспортних засобах і робочій силі.

У тваринництві робочі плани складають за кварталами, місяцями, декадами на виробництво молока, м'яса, яєць, надходження приплоду, постановку тварин на відгодівлю, зняття їх із відгодівлі тощо.

Плани-наряди - це конкретні завдання на виконання певного виду та обсягу робіт виконавцю або їх групі із фіксованим строком їх виконання. Їх дають у письмовій, а іноді - й в усній формі на різні строки (переважно на 7-10 днів).

У нарядах вказують: вид, місце, обсяг робіт, строк виконання, агротехнічні вимоги, потребу в робочій силі, а також машинах, живому тяглі, інвентарі, норми виробітку за видами робіт, розряд роботи і оплату праці.

Після виконання роботи за нарядом керівник підрозділу на зворотному боці наряду робить відмітку про виконання роботи з оцінкою її якості. Тому план-наряд стає також обліковим документом, використовується для контролю за виконанням робіт.